

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 35

Datum	18 april 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Alian de Jong, Jasper van Wijk
E-mailadres	jasper.van.wijk@utrecht.nl
Kenmerk	30242954
Beleidsveld	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 35 van Venita Dada-Anthonij (D66), Maartje Vermeulen (GroenLinks), Hester Assen (PvdA), Mariam Al-Saqaff (VVD) van 12 maart 2025 over Uitdagingen Samenwerkingsverband Primair Onderwijs. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Wanneer en op welke wijze is de situatie rondom de financiële uitdagingen van het Samenwerkingsverband PO aan het licht gekomen?

Antwoord 1

De financiële uitdagingen werden in het najaar van 2024 geleidelijk duidelijk. Op 3 oktober 2024 heeft Samenwerkingsverband Utrecht PO (hierna SWV PO) de ALV, bestaande uit de schoolbesturen, per brief geïnformeerd over de financiële situatie en de gevolgen voor het arrangeren op de korte termijn. Op 9 oktober 2024 zijn de kernpartners ook middels een brief en een gesprek geïnformeerd door het samenwerkingsverband. Wij hebben uw raad hierover op 21 oktober geïnformeerd in de [derde kwartaalbrief van 2024](#) en in de [Voortgangsrapportage passend onderwijs en voortijdig schoolverlaten Q1 2025](#). In december 2024 heeft de directeur-bestuurder haar vertrek medegedeeld aan de ALV en de (kern)partners; vervolgens is in januari 2025 een waarnemend directeur-bestuurder gestart. Haar opdracht is om inhoudelijke en financiële keuzes in lijn te brengen zodat SWVPO financieel gezond wordt en blijft, met daarbij de focus op het nieuwe ondersteuningsplan en de kerntaak: samen met de scholen zorgen voor een zo passend mogelijke onderwijsplek voor de Utrechtse kinderen. Over deze ontwikkelingen is de gemeente door middel van een brief geïnformeerd op 13 februari 2025. Mede naar aanleiding hiervan is ambtelijk en bestuurlijk contact geweest met het SWVPO.

Vraag 2

Wat is de aard en omvang van deze financiële uitdagingen, en welke factoren dragen bij aan deze problemen? Hoe heeft dit aldus het samenwerkingsverband zo kunnen ontstaan?

Antwoord 2

Er is sprake van een tekort van 814.000 euro op de begroting van 2024. De begroting bedraagt aan de inkomstenkant in totaal ca. 28,5 miljoen. U kunt de begroting hier lezen [meerjarenbegroting ondersteuningsplan 2020-2025 SWV Utrecht PO](#). De inkomsten van het samenwerkingsverband zijn afhankelijk van het totaal aantal leerlingen in Utrecht (dit aantal is de afgelopen jaren gedaald in het primair onderwijs), het aantal kinderen dat naar het speciaal (basis) onderwijs gaat, en in welke ondersteuningscategorie deze kinderen vallen.

SWV PO noemt de volgende zaken die hebben geleid tot de financiële problemen:

Sinds 2020 neemt het aantal toegekende arrangementen toe en stijgen de totale arrangementskosten. Het betreft hier een stijging van 80,7% in de periode 2020 (472 arrangementen) tot en met 2023 (853 arrangementen). De arrangementskosten zijn vanaf het begin van de planperiode (2020 - €1.952.376) tot en met 2023 (€2.690.111) met 37,8% gestegen. De overschrijdingen in het budget zijn in deze periode opgevangen uit de reserves van het samenwerkingsverband, waardoor deze in 2024 uitgeput raakten.

In een beknopte analyse noemt het samenwerkingsverband een aantal factoren die hebben bijgedragen aan het ontstaan van het tekort, te weten:

- *Een stijging van uurtarieven, reiskosten en parkeerkosten bij arrangementsuitvoerders*
- *Een toename van de bekostiging van zorg vanwege besparingen in de jeugdhulp*
- *Aanvullende arrangementen bovenop het gespecialiseerd aanbod*
- *Onvoldoende overzicht op grote arrangementen en het totaal aan kleine arrangementen*
- *Het toekennen van arrangementen in de sterke basis, ondanks afspraken over de onwenselijkheid hiervan.*

Ook bleek er sprake van vertraging bij het indienen van arrangementen door de scholen, met vertraging van de begroting tot vervolg; de toenemende vraag naar arrangementen werd met vertraging zichtbaar, waardoor tijdig bijsturen op de begroting bemoeilijkt werd. Begin 2025 heeft SWV PO het arrangeren hervat en de gemeente geïnformeerd in de brief van 13 februari 2025.

Vraag 3

Heeft het SWV PO of de scholen binnen het samenwerkingsverband, zelf tijdig aan de bel getrokken over deze financiële problemen bij de gemeente? Zo ja, wanneer is dit gebeurd en welke signalen zijn er op dat moment afgegeven?

Antwoord 3

SWV PO bespreekt de begroting met de gemeente op de jaarlijkse accountgesprekken en heeft de gemeente in oktober 2024 ook direct geïnformeerd toen het tekort en de gevolgen voor arrangeren aan het licht kwamen.

Vraag 4

Op welke wijze is de gemeente daarna door het samenwerkingsverband betrokken bij het aanpakken van de financiële problemen?

Antwoord 4

Binnen de kernpartneraanpak is na het bekend worden van de problemen bij het SWV PO direct ambtelijk en operationeel contact geweest met alle betrokken partners, om de gevolgen voor kinderen zo snel mogelijk op te kunnen vangen. Hierover is uw raad geïnformeerd in de [derde kwartaalbrief van 2024](#). De wethouder heeft bestuurlijk afgestemd met zowel de vertrekkende directeur-bestuurder als met de nieuwe directeur-bestuurder. Daarnaast is bestuurlijk met de Inspectie van het Onderwijs gesproken over de ontstane situatie. De gemeente is aan de hand van accountgesprekken en een brief geïnformeerd over de acties die het samenwerkingsverband zelf onderneemt op het aanpakken van de financiële problemen. De invloed van de gemeente op de financiën van het samenwerkingsverband is beperkt, omdat de gemeente slechts een bedrag van 486.000 euro

financiert op de totale begroting van ca. 28,5 miljoen euro. Dit betreft een subsidie voor de uitbreiding van de taken van het SWVPO op het terrein van het jonge kind.

Om de verhouding en de verantwoordelijkheden tussen een samenwerkingsverband en gemeente duidelijk te maken, leggen we hieronder (wellicht ten overvloede) uit hoe een samenwerkingsverband is georganiseerd en wat het doel is.

Binnen een regio verenigen schoolbesturen zich in een samenwerkingsverband, met als doel het realiseren van een dekkend aanbod van passend onderwijs. De afspraken hierover en de begroting leggen zij vast in het ondersteuningsplan. Dit is een wettelijke verplichting in het kader van de Wet Passend Onderwijs. Dit plan wordt vastgesteld door de schoolbesturen die samen de algemene ledenvergadering van het samenwerkingsverband vormen. Met de gemeente wordt dit plan besproken in het op overeenstemming gericht overleg (OOGO). De bekostiging van het samenwerkingsverband komt vanuit het rijk en via het samenwerkingsverband wordt dit, volgens het ondersteuningsplan, verdeeld over de scholen.

Vraag 5

Hoe schat het college de impact van de financiële problemen in op kinderen die afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning vanuit het SWV PO, en wat zijn de concrete gevolgen voor deze leerlingen en de scholen?

Antwoord 5

De impact van de financiële problemen is vooral in het laatste kwartaal van 2024 (beperkt) merkbaar geweest. In die periode heeft SWV PO minder nieuwe arrangementen ingezet. Consulents van het SWV hebben dit samen met de scholen en kernpartners opgevangen door zelf extra ondersteuning te bieden en er waren beperkt nog arrangementen beschikbaar.

De ondersteuning is steeds doorgegaan, hoewel duidelijk is dat de vrees voor bezuinigingen enige tijd voelbaar is geweest in het werkveld. Per januari 2025 is het arrangeren ook weer hervat; hierover heeft SWV PO de gemeente geïnformeerd in de brief van 13 februari, die ook genoemd is bij het antwoord op vraag 1.

In het kader van het nieuwe ondersteuningsplan, werkt het samenwerkingsverband de gevolgen en oplossingsrichtingen verder uit. Dit plan wordt uiterlijk 1 mei aangeleverd aan de Inspectie van het Onderwijs. Wij verwachten de komende periode meer duidelijkheid te krijgen over de inhoud van het ondersteuningsplan en zullen uw raad hierover op een later moment informeren.

Vraag 6

Is er inmiddels vanuit het samenwerkingsverband ook zicht op de consequenties voor scholen en leerlingen als gevolg van de financiële problemen?

Antwoord 6

SWV PO moet om de financiële problemen het hoofd te bieden, scherp afbakenen wat het wel en wat het niet (meer) doet. Schoolbesturen zijn nauw betrokken bij deze besluitvorming in het kader van het opstellen van het ondersteuningsplan. Wij verwachten de komende periode meer duidelijkheid te krijgen over de inhoud van het ondersteuningsplan en daarmee ook over de gevolgen voor scholen en kinderen. Wij zullen uw raad hierover op een later moment informeren.

Vraag 7

Welke maatregelen heeft het samenwerkingsverband ondernomen of is het van plan te nemen om zo snel mogelijk financieel stabiel te worden? En welke rol kan de gemeente hierin spelen?

Antwoord 7

Deze vraag heeft betrekking op de inhoud van het ondersteuningsplan. Op het moment van antwoorden kunnen wij uw raad nog niet informeren over de maatregelen die SWV PO van plan is te nemen.

Het OOGO over dit ondersteuningsplan heeft op 16 april jl. plaatsgevonden. We zien zowel in het ondersteuningsplan als in het constructieve gesprek dat wij hierover hadden dat het samenwerkingsverband haar uiterste best doet om in korte tijd weer financieel gezond te worden en tegelijkertijd de kwetsbaarste kinderen te ontzien. Dit kan het samenwerkingsverband niet alleen. Het nu voorliggende plan is voor één jaar en in dit jaar zal met de partners in de stad gekomen worden tot afspraken over ieders verantwoordelijkheid binnen het hele stelsel van onderwijs, extra ondersteuning en zorg. Wij hebben vertrouwen in de wijze waarop het samenwerkingsverband dit aanpakt. Het ondersteuningsplan is deze week naar de inspectie gestuurd ter beoordeling. De planning is dat het samenwerkingsverband na de meivakantie het plan openbaar zal maken. We zullen u in een volgende kwartaalbrief hierover informeren.

Vraag 8

In de brief wordt gesproken over “scherpe keuzes” en een “onzekere situatie”. Kan het college deze termen nader toelichten en specificeren welke keuzes en onzekerheden hiermee bedoeld worden?

Antwoord 8

Deze vraag heeft betrekking op de inhoud van het ondersteuningsplan. Op het moment van antwoorden kunnen wij uw raad nog niet informeren over de keuzes die het samenwerkingsverband hierin maakt. Wij zullen uw raad hierover op een later moment informeren.

Vraag 9

Ziet het college nog extra risico's n.a.v. deze situatie in het licht van de (nu al lopende) tekorten in de jeugd en hervormingen in het sociaal domein?

Antwoord 9

We zien dat de tekorten ertoe leiden dat alle partijen kritischer kijken naar de werkzaamheden die zij uitvoeren. Als partijen daarbij de focus terugbrengen tot de eigen (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden, beïnvloedt dat de bestaande samenwerkingsafspraken. Bij het herijken van deze afspraken en de daaruit voortvloeiende nieuwe werkwijzen, zien we het risico dat kinderen tussen wal en schip blijven hangen zolang de werkwijzen nog niet ingebed zijn. Daarom blijven we elkaar als partners opzoeken om dit te voorkomen en kijken we in het sociaal domein integraal naar de ontwikkelingen rondom het ondersteuningsplan; hoe deze de andere hervormingen raken en welke risico's dat mogelijk met zich meebrengt. Dit gebeurt zowel met kernpartners in de praktijk als bestuurlijk, onder andere middels het OOGO.

Vraag 10

Welke stappen worden ondernomen om de samenwerking tussen scholen, zorgpartners en de gemeente te versterken en te waarborgen, ondanks de financiële krapte?

Antwoord 10

We ondernemen de volgende stappen:

- *Binnen de kernpartneraanpak vindt de samenwerking tussen onderwijs, leerplicht, het samenwerkingsverband, het Buurtteam en de jeugdgezondheidszorg onverminderd plaats.*
- *We evalueren de kernpartneraanpak om deze te versterken. Daarbij is extra aandacht voor de routekaart voor thuiszittende kinderen. Scholen, kernpartners en ouders doen hieraan mee middels enquêtes en interviews.*
- *In de periode vanaf de kerstvakantie 2024 zijn wij intensief, onder andere door middel van een doorbraaktafel, met de relevante partners uit het onderwijsveld in gesprek om zowel voor de korte termijn oplossingen te vinden voor kwetsbare kinderen en ouders, evenals beleidsmatige oplossingen voor de langere termijn. Dit onderwerp is ook geagendeerd op de Stadstafel Jeugd en Onderwijs van 2 april. Zie tevens het antwoord op vraag 4.*

Vraag 11

Welke maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat leerlingen die echt extra ondersteuning nodig hebben, deze ook weer kunnen krijgen via het Samenwerkingsverband?

Antwoord 11

Per 1 januari 2025 is het arrangeren weer hervat door SWV PO. Dat was een belangrijke maatregel om de ondersteuning voor deze leerlingen weer georganiseerd te krijgen. Tijdens het proces rondom het ondersteuningsplan, loopt de dagelijkse ondersteuning door SWVPO aan scholen en kinderen door. Hoe deze ondersteuning voor het komende jaar wordt vormgegeven en welke maatregelen het samenwerkingsverband neemt, wordt duidelijk in het ondersteuningsplan.

Vraag 12

Kan de raad op de hoogte gehouden worden over het vervolgproces, omdat de huidige ontwikkelingen een behoorlijke hebben op de kwaliteit en zorg en onderwijs voor leerlingen.

Antwoord 12

Ja, wij zullen uw raad op de hoogte houden van de ontwikkelingen rondom het ondersteuningsplan en het vervolgproces middels onze kwartaalbrieven.

Vraag 13

Op 17 maart is uitspraak gedaan door de Raad van State dat bezuinigingen aangaande het samenwerkingsverband teruggedraaid moeten worden. Heeft dit gevolgen voor de gemeente Utrecht?

Antwoord 13

Nee, deze [uitspraak](#) heeft geen negatieve gevolgen voor de gemeente Utrecht. Vanzelfsprekend is het goed nieuws dat de gezamenlijke samenwerkingsverbanden deze rechtszaak tegen een landelijke generieke korting hebben gewonnen. Deze kwestie ging over een generieke bezuiniging die de minister heeft doorgevoerd op de bekostiging van de samenwerkingsverbanden. De reden van de generieke korting was dat veel samenwerkingsverbanden volgens de minister te hoge reserves hebben. Samenwerkingsverbanden zonder hoge reserves zouden vervolgens gecompenseerd worden voor de gemiste bedragen. Samenwerkingsverband Utrecht PO zou in aanmerking komen voor compensatie van de gemiste bedragen. De compensatie zou echter niet even hoog zijn als het bedrag dat zonder de korting zou zijn betaald (vanwege indexaties). Financieel gezien zal deze uitspraak daarom voor SWV PO een positief financieel effect hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen: SV2025

12 maart 2025

Vragen:

We hebben in de Voortgangsrapportage passend onderwijs en voortijdig schoolverlaten¹ van 4 februari kunnen lezen over de financiële uitdagingen van het Samenwerkingsverband PO en de directe gevolgen die dat heeft gehad. Daarnaast hebben D66, GroenLinks, PvdA en VVD signalen ontvangen, dat er onrust heerst rondom de situatie van het samenwerkingsverband en de impact die het heeft op het bieden van ondersteuning aan leerlingen.

Daarom de volgende vragen:

1. Wanneer en op welke wijze is de situatie rondom de financiële uitdagingen van het Samenwerkingsverband PO aan het licht gekomen?
2. Wat is de aard en omvang van deze financiële uitdagingen, en welke factoren dragen bij aan deze problemen? Hoe heeft dit aldus het samenwerkingsverband zo kunnen ontstaan?
3. Heeft het SWV PO of de scholen binnen het samenwerkingsverband, zelf tijdig aan de bel getrokken over deze financiële problemen bij de gemeente? Zo ja, wanneer is dit gebeurd en welke signalen zijn er op dat moment afgegeven?

4. Op welke wijze is de gemeente daarna door het samenwerkingsverband betrokken bij het aanpakken van de financiële problemen?
5. Hoe schat het college de impact van de financiële problemen in op kinderen die afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning vanuit het SWV PO, en wat zijn de concrete gevolgen voor deze leerlingen en de scholen?
6. Is er inmiddels vanuit het samenwerkingsverband ook zicht op de consequenties voor scholen en leerlingen als gevolg van de financiële problemen?
7. Welke maatregelen heeft het samenwerkingsverband ondernomen of is het van plan te nemen om zo snel mogelijk financieel stabiel te worden? En welke rol kan de gemeente hierin spelen?
8. In de brief wordt gesproken over “scherpe keuzes” en een “onzekere situatie”. Kan het college deze termen nader toelichten en specificeren welke keuzes en onzekerheden hiermee bedoeld worden?
9. Ziet het college nog extra risico's n.a.v deze situatie in het licht van de (nu al lopende) tekorten in de jeugd en hervormingen in het sociaal domein?
10. Welke stappen worden ondernomen om de samenwerking tussen scholen, zorgpartners en de gemeente te versterken en te waarborgen, ondanks de financiële krapte?
11. Welke maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat leerlingen die echt extra ondersteuning nodig hebben, deze ook weer kunnen krijgen via het Samenwerkingsverband?
12. Kan de raad op de hoogte gehouden worden over het vervolgproces, omdat de huidige ontwikkelingen een behoorlijke hebben op de kwaliteit en zorg en onderwijs voor leerlingen.
13. Op 17 maart is uitspraak gedaan door de Raad van State² dat bezuinigingen aangaande het samenwerkingsverband teruggedraaid moeten worden. Heeft dit gevolgen voor de gemeente Utrecht?

Gesteld door:

- Venita Dada-Anthonij, D66
- Maartje Vermeulen, GroenLinks
- Hester Assen, PvdA
- Mariam Al-Saqaff, VVD